

Napajedla a koupadla

Napajedla a koupadla umísťujeme v miestach s nedostatkom prirodzených vodných zdrojů (studánky, potoky, řeky a rybníky). Jsou-li stále a dostatečně zásobena vodou, lákají k sobě mnoho opeřenců. K napajedlům se slétají ptáci ze širokého okolí, a tak nám poskytnou i možnost pozorování jinak skrytě žijících druhů.

Pro vytvoření možnosti napájení můžeme vytvořit třeba jednoduchou prohloubeninu do země o rozměrech přibližně 80 x 50 cm nebo kruhovou o průměru 60 – 100 cm, uprostřed cca 15 cm hlubokou, s pozvolným svahem. K vyzdění použijeme maltu ze směsi jednoho dílu cementu a dvou dílů praného říčního písku, kterou vymažeme jamku vrstvou tlustou asi 5 cm. Do vlhké vyzdívký můžeme zasadit čisté oblázky, aby nádržka získala přirozenější vzhled. Napajedlo musíme ovšem pravidelně čistit a zásobovat čerstvou vodou.

V zahradě můžeme zhotovit napajedlo různým způsobem. Základem by měla být mělká nádoba na vodu do 5 cm hloubky. Vhodná je i dostatečně velká miska pod květináč, kterou umístíme na vyvýšené místo. Můžeme ji připevnit na pevnou podložku nebo případně zapustit do starého pařezu.

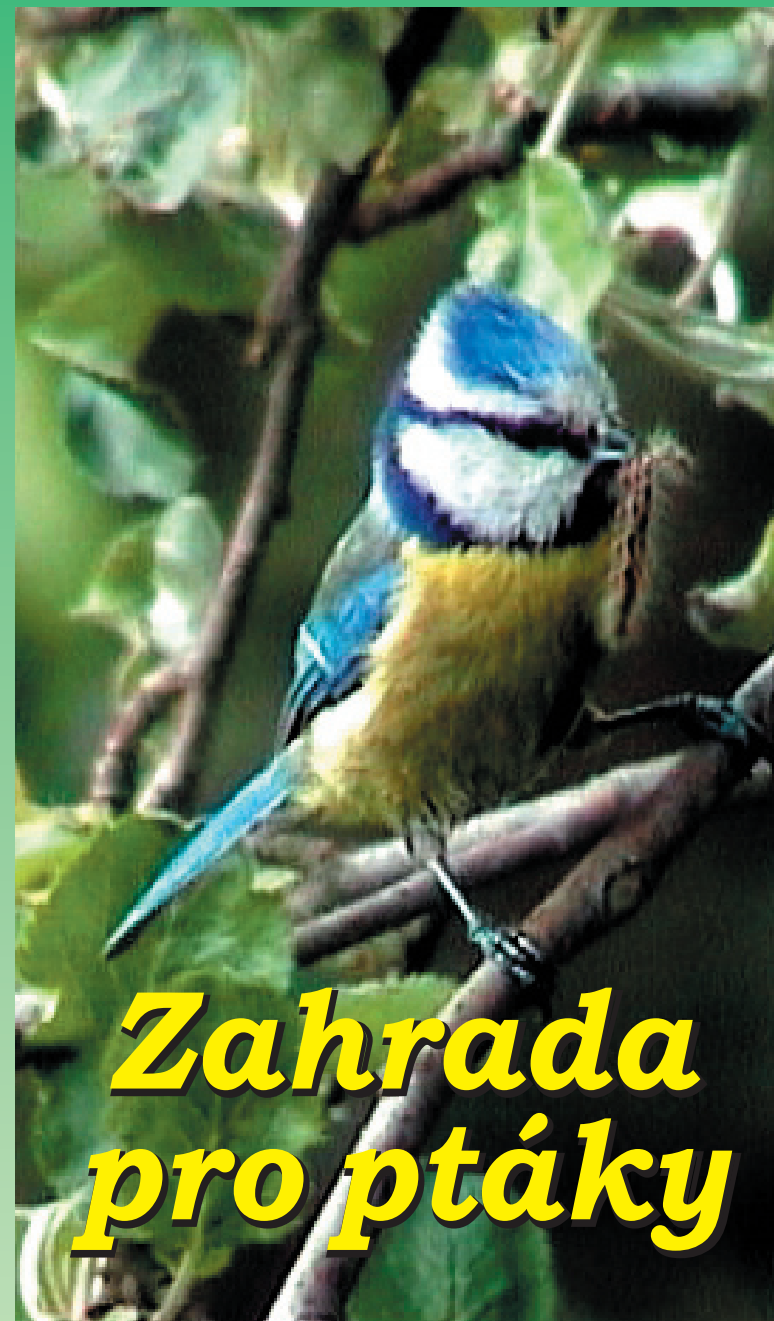
Koupadla a napajedla různých tvarů se dají koupit i ve specializovaných obchodech se zahradnickými potřebami.

V mělkých zahradních napajedlech vyměňujeme vodu pokud možno do 12 dní, aby se z larev ve starší vodě nevyflhli komáři. Z hygienických důvodů přidáváme do čisté vody pár kapek octa proti množení choroboplodných zárodků.

Větší vodní nádrže, sudy, zejména zahradní bazény s kolmými stěnami, vodojemy apod. mohou být velkým nebezpečím zvláště pro mladé ptáky, kteří se snaží dostat k vodě a často v nádržích utonou. Tyto nádrže můžeme zpřístupnit položením silnějšího prkénka na hladinu nebo udělat jednoduchý malý „prám“ z latí.

V nejbližším okolí napajedel a koupadel nesmí být vyšší porost rostlin a keřů, v nichž by se mohly ukrývat kočky číhající na koupající se ptáky. Výhodné jsou však vyšší stromy a keře ve vzdálenosti 10 – 15 m od napajedla, v nichž se mohou ptáci skrýt před nebezpečím a také sem po vydatné koupeli rádi zalétají, aby si usušili promáčené peří. Z těchto úkrytů můžete také sami pozorovat život u vody.

A pokud byste chtěli našim opeřencům pomoci také v zimě a v době hnízdění, tak na našich internetových stránkách: www.mos-cso.cz najdete další rady a návody na výrobu ptačích budek, krmítek a na první pomoc při nálezů zraněných ptáků nebo mláďat.

Zahradá pro ptáky

Vydal

Moravský ornitologický spolek,
středomoravská pobočka České společnosti ornitologické
Č. Drahlovského 3, P. O. BOX 65, 750 65 Přerov 2, www.mos-cso.cz
za finančního příspěvku Statutárního města Přerova.

Text: Jiří Šafránek a archiv MOS
Autoři fotografií: Adolf Goebel a Jiří Šafránek
Grafická úprava: Václav Plšek
© MOS 2008

Zahrada

Každému z nás se pod tímto pojmem vybaví něco poněkud odlišného. Někomu úhledné řádky zeleniny, jinému spíše ovocný sad, další pak vidí především místo k odpočinku a nabrání nových sil.

Ať je již naše zahrada jakákoliv, v každé určitě nalezneme vítané pomocníky všech zahradníků a sadařů – ptačí návštěvníky.

Jistě řada z nás již má na své zahradě alespoň jednu budku nebo krmítko k přilákání milých opeřenců. Mnohým lidem se to ovšem zdá málo a hledají další způsoby, jak ptákům vytvořit lepší prostředí, aby právě na jejich zahradě bylo více ptačích druhů.

V tomto materiálu se vám pokusíme poradit jak na to.

Podle velikosti a účelu zahrady si můžete zvolit z různých nápadů

nebo je využít jen jako inspiraci a udělat si věci podle vlastní fantazie.

Jednou z možností, jak zvýšit druhovou pestrost ptačího společenství ve vaší zahradě, je poskytnout jim vhodné možnosti hnízdění a také dostatečnou potravní nabídku. Obojí mohou splnit vhodné křoviny např. ve formě živého plotu. Zdaleka ne všichni ptáci hnízdí v dutinách nebo budkách, někteří si staví hnízda pouze ve větvích. V zahradách to mohou být napří-

klad kosi, drozdi, pěnkavy, zvonci, stehlíci, konopky a různé druhy pěnic, budníčci, pěvušky modré atd. Při nedostatku místa musíme u živých plotů počítat s pravidelným sestřihem, a proto již při jeho založení musíme zvolit správný druh dřeviny a také spon – správnou vzdálenost jednotlivých sazenic.

kos černý

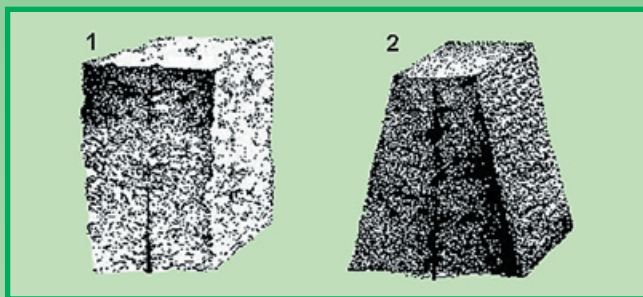

červenka obecná

Na menším prostoru vysazujeme rostliny v jedné řadě. Tento způsob je vhodný také při výsadbě u staršího dřevěného nebo drátěného plotu, kterým necháme výsadbu později prorůst, a tím zajistíme neprostupnost plotu.

U menších zahrad volíme dřeviny hustěji sázené, a to u jehličnanů na vzdálenost 40 – 50 cm, u listnáčů na vzdálenost 30 – 40 cm s přísným komolým sestřihem na šířku 50 – 70 cm. Pro tuto výsadbu se nejlépe hodí hloh, ptačí zob, habr, babyka, dřín a z jehličnanů tis, zerav (túje).

Živé ploty z listnáčů sestřihujeme a tvarujeme (obr. 1) v době vegetačního klidu, nejlépe od listopadu do února, jehličnany snesou sestřih kdykoliv během roku, sestřihujeme je však mimo hnízdní období, tj. od srpna do února.

Obr. 1 Tvar sestřihu živého plotu: 1) nesprávný, 2) správný

Zásadní chybou je tvarování živých plotů obdélníkovým nebo krychlovým sestřihem, který zdánlivě zabírá méně místa, avšak spodní větve se pro nedostatek světla a vláhy nedostatečně olistují, odumírají a plot tak během několika let zřídne a neplní svůj účel. Volíme proto osvědčený tvar lichoběžníku, který zaručuje dostatek vláhy a světla i spodním větvím, takže plot je již od kořenů dostatečně hustý a neudrží se v něm plevel. Více informací najdete v zahradnické literatuře.

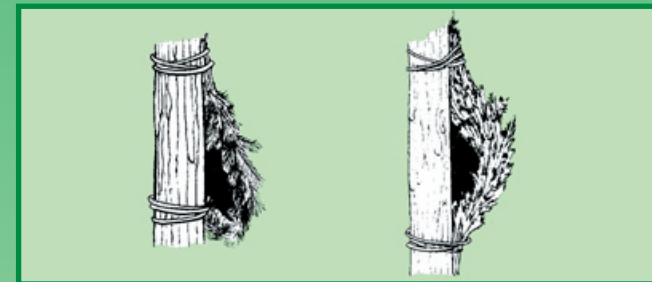
Pokud máte volně rostoucí keře se slabými a dlouhými výhonky, můžete je občas zahustit vhodným sestřihem. Pro hnízdění

pěnice pokřovní

ptáků se keře dají také uzpůsobit svazováním jednotlivých větví ve výšce 1 – 2 m.

Hnízdní kapsy jsou vhodné pro ptáky hnízdící brzy na jaře (kosi, drozdy, konopky). Můžeme je zhotovit z větví. Nejvhodnější jsou pro tento účel borové větve, které dlouho podrží jehličí. Asi 1 m dlouhé větve uvážeme na závětrné straně kmene nahoře i dole a pěstí vytvoříme potřebný prostor pro hnízdo (obr. 2).

Obr. 2 Tvar hnízdních kapes

Nevýhodou těchto umělých hnízdišť je jejich přílišná nápadnost, takže ptáky v nich hnízdící by mohly napadnout straky, sojky a kočky. Hnízdo můžeme zabezpečit tím, že kapsu potáhne drátěným pletivem (velikost ok asi 3 cm), aby predátoři na ptáky nedosáhli.

Někteří ptáci – červenky, strízlíci a pěvušky se spokojí také s hromadou kletí, která zbude po prořezu ovocných stromů a keřů nebo po sestřihu živých plotů. Hromadu ponecháme přes léto někde v koutě zahrady. Staří ptáci i vyvedená mláďata nalézají v těchto hromadách úkryt i dostatek potravy, např. různého hmyzu.

Vhodným výběrem vysazovaných okrasných stromů a keřů v zahradě můžeme přilákat další druhy ptáků v podzimním a zimním období, kdy jsou tyto dřeviny obsypány plody. Jde především o jeřáby, aronie, dřín, moruši, střemchu, ptačí zob, šípek, zimolez, řešetlák, rakytník, kalínu, břechtan a loubinec.

pěnkava obecná